

Carina Eriksson
Strateg
Externa relationer och strategisk platsutveckling
Regionala utvecklingsförvaltningen

Nordkalotträdet observatörskap, Region Västerbotten

RUN 423-2026

Sammanfattning

Region Västerbotten föreslås ansöka om observatörskap i Nordkalotträdet (NKR), ett gränsregionalt samarbetsorgan mellan Troms, Finnmark och Nordland fylkeskommuner (Norge), Region Norrbotten (Sverige) samt Lapplands förbund (Finland). Ett observatörskap ger Region Västerbotten möjlighet att delta i rådets arbete och nätverk utan formellt medlemskap och utgör steget innan en eventuell framtida medlemsansökan.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till regionala utvecklingsnämnden:

- Regionala utvecklingsnämnden beslutar att Region Västerbotten ansöker om observatörskap i Nordkalotträdet (NKR).
- Regionala utvecklingsnämnden beslutar att uppdraget ges till regionala utvecklingsdirektören.
- Ett eventuellt senare beslut om fullvärdigt medlemskap, inklusive årlig medlemsavgift, bereds och föreläggs nämnden separat.

Bedömda resultat och konsekvenser

Nordkalotträdet (NKR) etablerades 1967 (ursprungligen under namnet Nordkalottkommittén) och är en av tolv nordiska gränskommittéer verksamma under Nordiska ministerrådet. Rådets uppdrag är att främja gränsregionalt samarbete på Nordkalotten inom ramen för ett gemensamt handlingsprogram (2025–2027) med tre övergripande mål: ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden, samt ett regionalpolitiskt påverkansarbete gentemot nationell- och nordisk nivå samt EU.

NKR:s ordförandeskap roterar i treårsperioder mellan medlemsregionerna, Region Norrbotten innehar ordförandeskapet under perioden 2025–2027. Rådet består av ett sekretariat placerat hos Region Norrbotten i Luleå, samt av en beredningsgrupp och de två permanenta verksamheterna Nordkalottens miljöråd och Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge. Enligt NKR:s arbetsordning kan närliggande regioner delta som observatörer under en period innan en formell medlemsansökan lämnas in.

Region Västerbottens intresse för samarbete förmedlas genom en skrivelse till NKR:s ordförande Glenn Berggård, där regionen lyfter sin kompetens inom bland annat förnybar energi, hållbart skogsbruk, landsbygds- och glesbygdsutveckling, internationella nätverk och EU-projekt.

NKR är ett relevant nätverk för påverkan. Observatörskap ger tillgång till ett etablerat gränsregionalt nätverk med direkkanaler till Nordiska ministerrådet och EU:s arktiska policyarbete.

Nätverket driver sakfrågor av regionalt intresse. NKR:s prioriterade områden är grön omställning, näringslivsutveckling, gränsöverskridande infrastruktur och kompetensförsörjning som sammanfaller med flera av Region Västerbottens egna strategiska prioriteringar.

Vi står inför ett förändrat säkerhetsläge. I ljuset av Rysslands invasion av Ukraina samt Sveriges och Finlands Natomedlemskap har NKR höjt sitt fokus på gränsöverskridande samarbete kring säkerhet, försörjningstrygghet och beredskap, frågor där Region Västerbotten har ett direkt intresse av att medverka.

Ett observatörskap innebär ingen medlemsavgift och ingen rösträtt, men ger möjlighet att utvärdera nyttan av ett samarbete innan ett eventuellt fullvärdigt medlemskap övervägs.

Ett närmare samarbete med angränsande norska och finska regioner stärker Västerbottens röst i frågor som rör hela Nordkalotten/Barentsregionen, inklusive kopplingar till Arktiska rådets samarbete.

Ett observatörskap medför i sig ingen medlemsavgift utan endast fullvärdiga medlemmar bidrar med en årlig regional medfinansiering (för närvarande 10 000 euro/år). Kostnader för resor och deltagande vid enstaka möten ryms inom befintlig budgetram för berörda medverkanden från Västerbotten. Om ett framtida fullvärdigt medlemskap blir aktuellt kräver det ett separat beslut med tillhörande finansiering.

Inga direkta konsekvenser är identifierade av observatörskapet i sig vad gäller miljö och klimat. NKR:s arbete med grön omställning, hållbar naturresursanvändning och urfolks rättigheter ligger i linje med Region Västerbottens miljö- och klimatarbete.

Resurser och finansiering

Ett observatörskap medför i sig ingen medlemsavgift utan endast fullvärdiga medlemmar bidrar med en årlig regional medfinansiering (för närvarande 10 000 euro/år). Kostnader för resor och deltagande vid enstaka möten ryms inom befintlig budgetram för berörda medverkanden från Västerbotten. Om ett framtida fullvärdigt medlemskap blir aktuellt kräver det ett separat beslut med tillhörande finansiering.

Inga direkta konsekvenser är identifierade av observatörskapet i sig vad gäller miljö och klimat. NKR:s arbete med grön omställning, hållbar naturresursanvändning och urfolks rättigheter ligger i linje med Region Västerbottens miljö- och klimatarbete.

Jämställdhet

Inga negativa konsekvenser är identifierade vad gäller jämställdhet och social hållbarhet. NKR:s handlingsprogram lyfter uttryckligen social hållbarhet, jämlik tillgång till kulturtjänster samt ungas delaktighet i beslutsfattande som prioriterade områden, vilket ligger i linje med Region Västerbottens egna mål.

Beredningsansvariga

Externa relationer och Strategisk Platsutveckling, Region Västerbotten (handläggare: Carina Eriksson).

Beslutsunderlag

Inga ytterligare underlag.

Beslutet expedieras till

Patrik Sällström, regional utvecklingsdirektör

Thomas Hartman, verksamhetschef Externa relationer och Strategisk Platsutveckling

Jonas Lundström, verksamhetschef näringsliv och samhällsbyggnad

Carina Eriksson, strateg